

Fordulat Indonéziában

Suharto tábornok hatalmon, Szukarno elnök maradt

A djakartai rádió szombat hajnali adásában bejelentette, hogy Szukarno indonéz elnök lemondott a hatalom gyakorlásáról és Suharto tábornokot, a hadseregügyi minisztert bízta meg az ország ügyeinek irányításával. Szukarno megtartja ugyan elnöki tisztét, de a közvetlen kormányzás a jobboldali katonai vezetők kezébe került.

Pénteken a kormány Szukarno elnökletével ülést tartott, és ezen az ülésen Szukarno élesen bírálta a jobboldali erők tevékenységét és mindazokat a minisztereket, akik a kapott utasításokat nem hajták végre. Bírálta a fegyveres erőket, mert utasításai ellenére sem léptek fel a szüntelenül tünteléseket szervező jobboldal ellen. Ezen az ülésen jelen volt néhány djakartai katonai vezető is, de Suharto hadseregügyi miniszter, a hadsereg főparancsnoka „betegségére” való hivatkozással távol maradt.

A kormány ülése mindössze húsz percig tartott, majd hirtelen félbeszakadt és Szukarno elnök Subandrio és Saleh kíséretében helikopteren elhagyta a djakartai elnöki palotát.

Intézkedések a baloldal ellen

Az AP hírügynökség olyan meg nem erősített értesülést közöl, miszerint a katonai vezetők, elsősorban Suharto, ultimátumot intéztek Szukarnóhoz. Követelték a „kommunistabarát” miniszterek eltávolítását, közöttük Subandrio menesztését. Szombaton reggel a djakartai rádió már Suharto tábornok nyilatkozatát ismertette. A hadseregügyi miniszter bejelentésében azt mondta, hogy az elnöktől kapott megbízatást a „biztonság és a forradalom fenntartására és az államfő megoltalmazására”. A miniszter felszólította a haditengerészetet, a légierőt, a rendőrséget és az egész lakosságot, hogy támogassa törekvéseit.

Az elnök nevében Suharto tábornok azonnali hatállyal végrehajtotta az Indonéz Kommunista Párt és más haladó szervezetek betiltását, az úgynevezett Szeptember 30. mozgalom „maradványainak felszámolását”.

A hatalomátvétel gyorsan, harc nélkül zajlott le. A főváros kulcspontjait megszállták a szárazföldi hadsereg egységei és Suharto tábornok utasítására vidékről ezer meg ezer jól felfegyverzett katonák érkeztek Djakartába.

Új kormány?

A légierő és a haditengerészet magatartásáról mindaddig semmilyen jelentés nem érkezett.

A jobboldali pártok és a betiltott szélsőséges diákszervezetek nyomában nyilatkozatokban üdvözölték Suharto hatalomra kerülését. A Nemzeti Párt (Ali Sastroamidjojo szárny) és a Partindo Párt nem szerepel az új rezsim támogatói között.

Politikai megfigyelők arra számítanak, hogy Suharto rövidesen az egész ország területére elrendeli a rendkívüli hadbíráskodást és hamarosan bejelenti az új kormány megalkotását.

Suharto tábornok ismert kommunistaellenességéről. Ő volt az, aki leverte Untung alezredest balsikerű államcsíny-kísérletét és ő szervezte meg a hajóvadászatot a kommunisták ellen.

Suharto portréja

Suharto 45 éves. 1943-ban a japánok által létrehozott indonéz fegyveres erőknél szolgált. A világháború után részt vett a hollandok ellen vívott harcokban, Indonézia függetlenné válásával pedig Djakartai katonai parancsnok lett. 1953-ban Közép-Java parancsnokává nevezték ki, 1960-ban dandártábornokká és a hadsereg vezérkari főnökévé. Karrierjének csúcspontját tavaly októberében érte el, amikor a hadseregügyi miniszteri tárcát kapta meg. Suharto Nasution hadügyminiszter jobbkeze és közeli barátjának számított. Az MTI tudósítójának meg D. J. tartában szerzett korábbi értesülé-

se szerint azonban nem volt sohasem teljesen zavartalan Suharto és Nasution együttműködése és talán ez az egyik oka annak, hogy Nasution távozása után Suharto továbbra is megmaradhatott posztján. A hírügynökségek egyáltalán nem tájékoztattak arról, hogy Nasution tábornok hogyan reagált Suharto hatalomátvételére. Az AP közölt csupán olyan — meg nem erősített — értesülést, miszerint néhány napja Suharto találkozott Nasutionnal és a két tábornoknak Bandungban bizalmas tanácskozásokon sikerült megnyernie a Szukarnóhoz lojális tábornokok zömét.

A magnószalag dokumentum

Az elnöki palotában lefolyt reggeli tanácskozást követően az indonéz hadsereg katonái parádét tartott a főváros utcáin. A felvonulást a hírügynökségek Suharto tábornok „erődemonstrációjaként” értékelik. Nehézpáncélosok kíséretében vonult fel a katonaság, az utcákon felsorakozott tömeg első soraiban a diákok helyezkedtek el.

A szombat reggeli minisztertanácsán — a djakartai rádió közlése szerint — részt vett az összes katonai vezető, továbbá Subandrio első miniszterelnök-helyettes, Leimena és Saleh, a miniszterelnök második helyettesei.

Az elnöki palotában történeteket magnószalagra rögzítettek, majd ezt a szalagot játszották le a djakartai rádió stúdiójában. Az utcákon hangos beszélőket állítottak fel. Az ülésen elsőnek Szukarno beszélt. Közölte, hogy utasította Suhartót, vegye át az ország ellenőrzését, biztosítsa a békét és a rendet. Szukarno „az elnök személyi biztonságának szavatolására is” utasítást adott.

A tábornoki összeesküvés

Suharto ezután napirendet adott ki, amelyben hangsúlyozta, hogy a fegyveres erőknek nincs szándékában elmozdítani a jobboldalodást, de „azt sem fogják megengedni, hogy a forradalom, amely baloldali, a szélsőbal felé forduljon el”. Suharto megfenyegette mindazokat a „személyeket, pártokat, vagy szervezeteket, akik, illetve, amelyek a fentiekkel szembehelyezkednek”. Akik nem engedelmessékednek, azoknak a fegyveres erőkkel kell szembenézniük — mondotta. Felszólította az indonéz népet, hogy támogassa a hadsereget és „bizson mindezt a fegyveres erők”. Suharto a továbbiakban kijelentette, hogy „a forradalom antifederalista, antikapitalista és anti-necolim alapokon nyugszik. Célja a szocialista Indonézia felépítése.”

NATO-párbaj Párizsban a kereskedelmi embargó körül

Moszkvai vélemény az egészséges nemzetközi árucseréről

Piritij Sándor, az MTI moszkvai tudósítója jelenti: A szovjet sajtó érdeklődéssel figyeli azokat a megbeszéléseket, amelyek jelenleg Párizsban az ottani amerikai nagykövetség tözomszédságában és szemmel láthatóan amerikai játékszabályok szerint folynak. A COCOM rövidítésű speciális „embargóbizottság” tanácskozásairól van szó, amelyben Izland kivételével a NATO-tagállamok és Japán vesznek részt. A hidegháborús időkak derekán, 1950-ben létrehozott „koordinációs bizottság” azoknak az áruknak a listáját igyekszik összehangolni, amelyeket nem szabad eladni a szocialista országoknak.

Franciaország — az amerikaiak rosszllása ellenére — nemrég kedvezőbb rendszert vezetett be a szocialista országokkal folytatandó kereskedelemre. Harold Wilson moszkvai látogatása megmutatta, hogy Anglia is érdeklődik a kereskedelmi kapcsolatok kibővítése iránt. Egyébként a washingtoni Fehér Ház majdnem minden kongresszusál üzenetében — igaz elég általános formában — benne foglaltatik, hogy kívánatos lenne a szovjet-amerikai kereskedelem fejlesztése.

Az AP- és a AFP-hírügynökség jól értesült djakartai körökre hivatkozva az alábbiakban vázolja a szombat reggel bekövetkezett események közvetlen hátterét: Suharto és Nasution volt hadügyminiszter fokozatosan a maguk oldalára állították a fegyveres erők vezetőit, sorozatos titkos tanácskozásokat folytattak velük Bandungban és Djakartában. Csatlakoztak hozzájuk olyan kifejezetten Szukarnót támogató tábornokok, mint Sarbini, az új hadügyminiszter és a djakartai helyőrség parancsnoka is. A katonai vezetők a hét elején ultimátumot intéztek Szukarnóhoz, s ebben Subandrio eltávolítását követelték szombattig bezárólag.

Iskolás gyerekek és kormánybuktatás

Ezzel egyidőben megkezdődött a csapategységek beszivárgása a fővárosba. A pénzügyi minisztertanácsán, amelyet Szukarno hívott össze, az elnök felismerte, hogy a készenlét ellen irányul. Állítólag közölték vele, hogy a hadsereg birtokában „súlyosan terhelő adatok” vannak Subandrióval kapcsolatban. Az elnököt nyíltan felszólították a hatalom átadására. Szukarno végül is aláírta az erről szóló okmányt. Ezután Subandrio kíséretében bogori palotájába repült, itt azonban már Sarbini hadügyminiszter és más tábornokok fogadták, s közölték vele, hogy ők is az ultimátum mellett foglalnak állást és nem támogatják a továbbiakban. Szukarnót és Subandriót állítólag erős katonai kísérettel vitték vissza Djakartába, ahol szombaton reggel részt vettek a hatalomátadási ceremónián.

A Reuter tudósítója Achmadi tájékoztatóügyi miniszterre hivatkozva azt jelenti, hogy Szukarno szombaton reggel egy könyvvel a hóna alatt jelent meg az elnöki palotában. A könyv témája: hogyan kell kormányokat megdönteni iskolásgyerekek felhasználásával. A kézikönyvet az amerikai központi hírszerző hivatal, a CIA adta ki.

Még semmi sem végleges?

A DPA tudósítója rámutat, hogy a helyzet még korántsem tekinthető tisztázottnak. Az indonéz légierő egységeit állítólag körülzárták a halimi légitámaszponton. A szombati „erődemonstrációban” a tengerészgyalogság és a rendőrség rohamegységei nem vettek részt. Teljesen bizonytalan egyelőre a közép-jávai csapatok magatartása is. Emlékeztet, hogy elsősorban Közép-Jáván koncentráltak az indonéz hadsereg legbaloldaliabb nézeteket valló egységei.

NATO-párbaj Párizsban a kereskedelmi embargó körül

Moszkvai vélemény az egészséges nemzetközi árucseréről

lenne a szovjet-amerikai kereskedelem fejlesztése. A Szovjetunió új öt éves tervének végrehajtása az ország gazdasági potenciáljának növelésével a szovjet külkereskedelem lehetőségeit is növeli. A szocialista országok adják ma már a világ ipari termelésének 40 százalékát. Ilyen körülmények között érthető, hogy angol, francia, olasz, japán kereskedelmi körök lázadnak az amerikai korlátozó politika ellen. Ennek ellenére az Egyesült Államok képviselője a párizsi tanácskozásokon a kereskedelmi korlátozások „hagyományos szintjének” fenntartása mellett kardoskodik.

Moszkvában a békés együttélés logikájával és egyáltalán a józan észsel és a normális kereskedelmi érzékkel összeegyeztethetetlennek, a szovjet gazdasági és technikai eredmények világánál pedig merő anakronizmusnak tartják az amerikai magatartást.

◇ (Peking, Új Kína) Megtámadott négy amerikai katonai repülőgép a Tonkini-öbölben a nyílt tengeri két kínai halászhajót.

Március 17 és 22 között Budapesten rendezik a Béke-világtanács elnökségének ülését és a nemzeti békemozgalmak titkárainak értekezletét

Nagy jelentőségű nemzetközi tanácskozássorozat házigazdája lesz a napokban Budapest: március 17 és 22 között fővárosunkban tartják a Béke-világtanács elnökségének ülését és a Béke-világtanácshoz tartozó nemzeti békemozgalmak titkárainak, illetve más vezetőinek értekezletét. Öt világrész békeharcosainak képviselői érkeznek ebből az alkalomból hazánkba, s az előzetes adatok szerint mintegy 80 ország delegátusai foglalnak majd helyet a tárgyalóasztalnál.

A békeszerető embermilliók összefogásának jegyében ezúttal is részt vesznek a tanácskozáson több olyan nemzeti és nemzetközi szervezet, mozgalom, illetve csoportosulás küldöttel, amelyek a Béke-világtanácstól függetlenül tevékenykednek, ugyan sok kérdésben eltérő nézeteket vallanak, de a legfontosabb feladatok, tennivalók megítélésében azonos álláspontra helyezkednek.

A BVT elnökségének budapesti ülésével kapcsolatban Sebestyén Nándorné, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa nemzetközi és békemozgalmi osztályának vezetője a többi között ezeket mondotta:

— Nagy megtiszteltetés, hogy tanácskozási joggal a magyar békemozgalom képviselőit is meghívták a Béke-világtanács elnökségének ülésére. A tanácskozássorozatban összegezzük a helsinki béke-világkongresszus óta meghirdetett akciók tapasztalatait, felmérjük a nemzeti békemozgalmak tevékenységének eredményeit és kialakítjuk a soron következő tennivalók programját is. Az előzetes napirend tanúsága szerint mind az elnökség tagjai, mind a nemzeti békemozgalmak vezetői megköszöntötték figyelemmel tanulmányozzák majd a vietnami helyzetet és megvizsgálják, hogy milyen új kezdeményezésekkel, demonstrációkkal bontakoztathatnak ki még sokrétűbben, erőteljesebben a világ népeinek szolidaritását, valamint az Egyesült Államok vietnami agressziója elleni tiltakozást.

— Békemozgalmunk mindent megtesz azért, hogy jól megfeleljen a vendéglátó házigazda tisztétel járó, szívesen vállalt kötelezettségeinek. Március 18-án Budapesten a Rózsa Ferenc Művelődési Házban — az Országos Béketanács, a Hazafias Népfront budapesti bizottságának és a szakszervezetek budapesti tanácsának rendezésében — nagyszabású demonstrációval erősítik meg a magyar munkások, dolgozó parasztok és értelmiségiek követelését: el a kezekkel Vietnamtól! A naggyűlésen részt vesznek és felszólalnak majd a béke-világmozgalom vezérkarának hazánkban tartózkodó képviselői is. Beszámolnak arról, hogy a különböző földrészek és országokban milyen akciókkal léptek fel eddig az 1954-es genfi egyezmények tiszteletben tartásáért, az Egyesült Államok vietnami agressziójának megszüntetéséért. Március 21-én a Fészek Klubban pedig megrendezik a magyar művészek béketalálkozóját, amelyre ugyancsak meghívják a külföldi békeharcosok képviselőit.

Vendégeink — a lehetőségekhez mérten — a tanácskozáskor szünetében más eseményeken, illetve rendezvényeken is találkozhatnak a főváros népével, a békemozgalom munkásaival. Az Országos Béketanács elnöksége ezenkívül meghívja a Béke-világtanács és a különböző békemozgalmak több vezetőjét, hogy ha

tehetik, a tanácskozások befejezése után is töltsenek néhány napot hazánkban, s vidéken is vegyenek részt a

vietnami nép iránti szolidaritás jegyében sorra kerülő gyűléseken, illetve más rendezvényeken.

Cseterki Lajos látogatása Szegeden

Cseterki Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, a Központi Bizottság titkára kétnapos látogatást tett Szegeden. Részt vett és felszólalt a Csongrád megyei pártbizottság kibővített ülésén, ahol Győri Imréné, a megyei pártbizottság első titkárának elnökletével az oktatási reform végrehajtásának eddigi tapasztalatait és az ezzel kapcsolatos további feladatokat vitatták meg.

Cseterki Lajos Perjési Lászlónak, a szegedi városi pártbizottság első titkáranak társaságában látogatást tett a szegedi Orvostudományi Egyetemen. Itt az egyetem vezető professzoraival a felsőoktatási intézményeket érintő időszerű kérdésekről folytatott megbeszélést. Találkozott a szegedi József Attila Tudományegyetem hallgatóival is, akiket konzultációs előadáson tájékoztattak az időszerű kül- és belpolitikai kérdésekről.

Megkezdtek

a második budapesti házgyár építését

A Budapesti Házépítő Kombinat dolgozói megkezdtek a munkát a kelenföldi lakótelepen. Az óbudai házgyár termékeiből, nagy panelekból szerelnék össze tízeletes lakóházakat. Budapest a közeljövőben meg egy házgyárral kap a Ferencvárosi pályaudvar, illetve a Gyáli út és a Táblás utca környékén. Az első üzem szovjet gépsorokkal dolgozik, a másodikat pedig a dán Larsen-Nielsen-féle berendezésekkel szerelik fel. A magyar és a dán fél képviselői az elmúlt hetekben írták alá a szerződést a gépek szállításáról, s már novemberben szállítják az első gépeket. Az EM 31-es Építőipari Vállalat és az EM Mélyépítő Vállalat már megkezdte az új házgyár építési munkálatait.

Dán szerelők irányításával jövő év második felében kell befejezni a gépsorok felállítását, kipróbálását, s előreláthatóan 1968 elején kerül sor az üzemszerű termelésre. Az új házgyár termékeiből, a tízzintes paneles lakóházakból majd Csepelen, Zuglóban, Új-Lipótvárosban és Újpesten épít modern városrészeket a Budapesti Házépítő kombinát.

Súlyos károkat okozott a földrengés a kínai Hopej tartományban

Szombaton újabb tények kerültek nyilvánosságra a földrengés okozta pusztításokról Hopej tartományban. Mind emberéletben, mind anyagiakban súlyos károk keletkeztek a földrengés sújtotta vidékeken, amelyeken 30 népi kommuna — egy-egy népi kommunának átlag 10 ezer tagja van — és 350 termelő brigád (egy termelő brigád általában egy falut jelent) él.

Az élet- és vagyonmentésben részt vevő egységek, katonák és civilek immár ötödik napja szinte szünet nélkül dolgoznak. A hajléktalanoknak gyorsan ideiglenes szállásokat biztosítottak. Továbbra is kutatják a sebesülteket és halottakat.

A helyi tartományi és a

központi párt és állami szervek nagyméretű mozgósítást hajtottak végre. Mindenekelőtt egészségügyi egységek kiküldetéséről, nagy mennyiségű élelmiszer és építőanyag szállításáról gondoskodtak. A szállítás éjjel-nappal folyik. A rendkívüli erőfeszítések eredményeként a legszükségesebb anyagok — gyógyszerek, gyógyászati felszerelések, élelmiszerek, építőanyagok, szerszámok, hírközlő berendezések — már a legsúlyosabb károkat szenvedett területekre érkeztek.

Változatlanul a helyszínen tartózkodik a Cseng San vezette bizottság. A belügyminiszter és kíséretének tagjai sorra látogatják a súlyosan megrongált területeket.

Új cseppkőbarlangot fedeztek fel a Mecsekben

Érdekes bejelentést tett a Magyar Geofizikusok Egyesülete legutóbbi előadói ülésén Baranyi István geofizikus és Rónaki László hidrogeológus. Ismertették a Pécsből északra végzett kutatásaikat, amelyek minden jel szerint a Mecsek legnagyobb cseppkőbarlangjának fölfedezéséhez vezettek.

A barlangrendszerből eddig még csak körülbelül 120 méter sikerült bejárniuk, azt is több helyütt csak a víz alá bukva, felszíni vizsgálatokkal azonban megállapították, hogy a barlangrendszernek legalább három fő ága van, mindegyik járható és mindegyiknek a hossza külön-külön megközelíti a két-két kilométert.

A már feltárt szakaszban gyönyörű cseppkőképződményeket találtak, köztük kétféle teret oszlopokat is. Különlegessége a barlangnak, hogy egyik-másik terme a szokatlanul vastag manganlerakódás folytán teljes egészében koromfekete. Feketének a falai, a mennyezete, a padozata, feke-

ték benne a cseppkőek is. Másutt viszont áttetsző viasz-sárga, hófehér és rózsaszínű képződmények keverednek egymással.

Az újonnan fölfedezett mecseki barlangrendszer jelentős idegenforgalmi értékkel gazdagíthatja a Mecseket és Pécs városát.

Hangverseny

a vietnami szolidaritási hét keretében

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem hallgatói is bekapcsolódtak az országsszerte megrendezésre kerülő vietnami szolidaritási hét eseménysorozatába. Szombaton este az egyetemi KISZ-bizottság, a MÁV Szimfonikus Zenekarának közreműködésével hangversenyt rendezett az Egyetem Színpadon. Az est tiszta bevételét a dél-vietnami hazafiak megsegítésére ajánlották fel.